

BE-A0510_001017_005784_DUT

**Inventaris van de Verzameling
oorlogsdokumentatie van Henry De Jongh, 1914-
1920 / H. Vanden Bosch**

**Het Rijksarchief in België
Archives de l'État en Belgique
Das Staatsarchiv in Belgien
State Archives in Belgium**

This finding aid is written in Dutch.

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF:	3
Raadpleging en gebruik	4
Voorwaarden voor de raadpleging.....	4
Geschiedenis van archiefvormer en archief	5
Archiefvormer.....	5
Naam.....	5
Archief.....	5
Geschiedenis.....	5
Verwerving.....	5
Inhoud en structuur	6
Inhoud.....	6
Ordening.....	6
BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN	7
I. Oorlogssouvenirs.....	7
1 - 11 Plakboeken met oorlogssouvenirs. 1914-1918.....	7
12 - 16 Plakboeken met gecensureerde briefenveloppen (met censuurstempels). [1916-1919].	8
II. Rijksdistributie.....	9
17 - 29 Plakboeken met oorlogssouvenirs in verband met de rijksdistributie. [1916-1919].....	9
31 - 37 Plakboeken inzake de rijksdistributie in specifieke steden en gemeenten. [1916-1918].	10
III. Ander iconografisch materiaal.....	12

Beschrijving van het archief:

Naam archiefblok:

WO 1. Verzameling oorlogsdokumentatie van Henry De Jongh

Periode:

1914 - 1920

Archiefbloknummer:

BE-A0510.0III.1587

Omvang:

- Laatste inventarisnummer: 69
- Omvang geïnventariseerd: .9 m

Archiefbewaarplaats:

Algemeen Rijksarchief / Archives générales du Royaume

Archiefvormers:

De Jongh Henri, 1914-1920

Raadpleging en gebruik***VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING***

Alle stukken zijn vrij raadpleegbaar. Voor reproductie gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief.

Geschiedenis van archiefvormer en archief

ARCHIEFVORMER

NAAM

Henry De Jongh.

ARCHIEF

GESCHIEDENIS

Henry De Jongh uit Den Haag begon reeds tijdens de oorlog oorlogssouvenirs te verzamelen. Vermoedelijk kon hij beschikken over ruime financiële middelen want hij zou uitgroeien tot één van de grootste WO-I-verzamelaars van Nederland.

VERWERVING

De collectie De Jongh werd vermoedelijk op 31 oktober 1922 (E 766) geschonken aan de Commissie voor de Oorlogsarchieven. Ook daarna schonk De Jongh regelmatig boeken, affiches en kaarten (E 909, E 993, E 861 en E 866). Zij werden indertijd echter geïntegreerd in de oorlogsbibliotheek, de affiche- en kaartcollectie zodat de fysieke band met de verzameling De Jongh teloor ging.

De verzameling De Jongh raakte verspreid over diverse bibliotheken en archiefinstellingen in België en Nederland. Na de oorlog schonk De Jongh immers een deel van zijn verzameling aan de Belgische staat. De medailles en insignes worden bewaard door het Penningenkabinet van de Koninklijke Bibliotheek. De Commissie voor de Oorlogsarchieven kreeg een fraaie iconografische collectie, een aantal sierborden in porselein met oorlogsaftbeeldingen en een unieke collectie noodgeld. In 1922 organiseerde conservator Victor Tourneur van de Koninklijk Bibliotheek een tentoonstelling om de rijkdom van de verzameling De Jongh te tonen aan het grote publiek.

Inhoud en structuur

INHOUD

De verzameling De Jongh bevat uniek iconografisch materiaal dat van pas kan komen voor de illustratie van boeken of voor tentoonstellingen over de Belgische vluchtelingen in Nederland, de internationale censuurdiensten, de Nederlandse rijksdistributie en tal van andere onderwerpen

ORDENING

Bij de inventarisatie werd de originele onderverdeling zoveel mogelijk gerespecteerd: oorlogssouvenirs, stukken betreffende de rijksdistributie en ander iconografisch materiaal.

Beschrijving van de series en archiefbestanddelen

I. OORLOGSSOUVENIRS

1 - 11 PLAKBOEKEN MET OORLOGSSOUVENIRS. 1914-1918.

1	Bulgarije (bevat slechts twee prentbriefkaarten).	1 deel
2	Frankrijk (opeisingsbon uit Douai, aanplakbrief en enkele prentbriefkaarten).	1 deel
3	Italië (bladwijzer, prentbriefkaarten en twee foto's).	1 deel
4	Spanje (karikaturen van Francisco Sancha 'De lessen van Aesopus op onze tijd toegepast').	1 deel
5	België en Zwitserland (slechts drie briefkaarten nl. van het vernielde kerkhof van Nieuwpoort, van het dorpje Ethe voor de oorlog en 1 Zwitserse kaart).	1 deel
6	Frankrijk en Groot-Brittannië (Metz, Fort van Douaumont, Murville, Eton, Cornay-Fléville, Albain, noodhospitaal van Revigny, kaarten met afbeeldingen van Engelse vrouwen, een neergehaald Duits vliegtuig, munitieopslag, kannonnen, troepen achter de linies, Duitse aas, piloten, vrouwen aan het werk, veldmaarschalk Haig, enz.).	1 deel
7	Italië (kleurrijke briefkaarten ter promotie van de oorlogsleningen).	1 deel
8	Nederland (Vredespaleis in Den Haag, 8 fraai geïllustreerde prentbriefkaarten van Nederlandse soldaten verkocht ten voordelen van de Nederlandse vereniging 'Ons Leger', 13 karikaturen van Louis Raemaekers uit De Telegraaf).	1 deel
9	Oostenrijks-Hongaarse troepen aan het Russische front in Iwangorod.	1 deel
10	Nederland (bonnen en vlugschriften in verband met de Belgische vluchtelingen, kerstgroet van Koningin Wilhelmina, spotlied 'Het kookboek	

van minister Posthuma', karikaturen, drukwerk van het Rode Kruis).
1 deel

11 De Nederlandse Overzee Trustmaatschappij en de Nederlandse
Uitvoermaatschappij (formulieren).
1 deel

**12 - 16 PLAKBOEKEN MET GECENSUREERDE BRIEFENVELOPPEN (MET
CENSUURSTEMPELS). [1916-1919].**

12 Uit België, Bosnië-Herzegovina en Bulgarije (met prentbriefkaarten).
1 deel

13 geopend door de diverse censuurdiensten.
1 deel

14 door de Engelse en Franse censuurdiensten.
1 deel

15 door de Oostenrijkse en Hongaarse censuurdiensten.
1 deel

16 door de Engelse-Indische, Russische, Zuid-Afrikaanse, Marokkaanse,
Egyptische, Amerikaanse, Canadese, Australische en Nieuw-Zeelandse
censuurdiensten.
1 deel

II. RIJKSDISTRIBUTIE

17 - 29 PLAKBOEKEN MET OORLOGSSOUVENIRS IN VERBAND MET DE RIJKSDISTRIBUTIE. [1916-1919].

17	Bruin brood in Nederland (broodkaarten en aanvullingsbroodkaarten).	1 deel
18	roggebrood (broodkaarten).	1 deel
19	Witbrood (broodkaarten en aanvullingsbroodkaarten).	1 deel
20	Rijksdistributie (kaarten en bonnen voor schoenen, leder, klompen, suiker, vetten, boter, petroleum, vlees, thee, koffie en brandstof).	1 deel
21	Veevoeder, schippers en woonwagens (bestelformulieren, aanplakbrieven, kaarten en borderellen).	1 deel
22	Brandstoffen (krantenknipsels, formulieren en brieven).	1 deel
23	Algemene distributie (formulieren en borderellen).	1 deel
24	Leder en distributie door het rijksbureau voor manufacturen (bonnen en formulieren).	1 deel
25	Distributie aan militairen (bonnen, omzendbrieven, formulieren en aanplakbrief).	1 deel
26	Brood en meel (broodkaarten, formulieren en aanplakbrieven).	1 deel
27	Olie, zeep en kaarsen (aanplakbrieven en borderellen).	1 deel
28	Aardappelen, groenten, jam, eieren, haveremout, gerst, rijst, melk, suiker, kaas, thee, koffie (rondzendbrieven, bonnen, borderellen, formulieren en bestelkaarten).	

-
		1 deel
29	Boter, vet en vleeswaren (formulieren, borderellen en bonnen).	1 deel
30	Plakboek met oorlogssouvenirs inzake het Koninklijk Nationaal Steuncomité (controlekaarten en omzendbrieven). 1917-1918.	1 deel
	31 - 37 PLAKBOEKEN INZAKE DE RIJKSDISTRIBUTIE IN SPECIFIEKE STEDEN EN GEMEENTEN. [1916-1918].	
31	Rotterdam (bonnen en kaarten).	1 deel
32	Den Haag (bonnen, fomulieren en kaarten).	1 deel
33	Amelo, Amsterdam, Appeldoorn, Arnhem, Baarle-Nassau, Bergambacht, Bergen-op-Zoom, Berkenwoude, Bierum, Bloemendaal, Brakel, Breda, Brumisse, Delft, Deventer en Dordrecht (bonnen en kaarten).	1 deel
34	Echte, Eindhoven, Elst, Goes, Gouda, Gouderak en Groningen (bonnen en formulieren).	1 deel
35	Haarlem, Heemstede, Herwijnen, 's Hertogenbosch en Hilversum (bonnen en formulieren).	1 deel
36	Jutphaas, Kerkwere, Koudekerke, Middelburg, Noordeloos, Nijmegen, Ophemert, Roermond en Rijswijk (bonnen en fomulieren).	1 deel
37	Schiedam, Steenwijk, Terneuzen, Teteringen, Urk, Utrecht, Veendam, Vlissingen, Wormermeer, Zierikzee en Zutphen (bonnen en formulieren).	1 deel
38	Bonnen, bonnenboekjes en formulieren inzake de rijksdistributie in Gouderak. [1916-1919].	1 pak
39	Distributieboekje en bonnen van de rijksdistributie in Goes. [1916-1919].	1 omslag

-
40	Bonnenboekjes van de rijksdistributie in Amsterdam. [1916-1919].	1 omslag
41	Bonnenboekjes en oproepingskaarten van de distributie in Den Haag. [1916-1919].	1 omslag
42	Levensmiddelenboekjes van de gemeente Koudekerke. [1916-1919].	1 omslag
43	Bonboekje ten behoeve van de schippers, woonwagenbewoners e.d. uitgegeven door het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel. [na 1916].	1 deel
44	Levensmiddelenboekje en melkboekje uit Gouda. 1918.	2 stukken
45	Bonboekjes voor melk en vlees uit Rotterdam. 1918.	2 stukken
46	Bonboekjes van de gemeente Nijmegen. z.d.	3 stukken
47	Bonboekje uit Almelo. z.d.	1 stuk
48	Melkbonboekjes uit Terneuzen. z.d.	2 stukken
49	Bonnenboekjes uit Kerkwerpe, Deventer, Velsem, Hilversum, Wormermeer, Bierum, Haarlem, Poederoyen, Heemstede, Elst, Bloemendal, Baarle-Nassau en Bergen-op-Zoom. z.d.	1 pak

III. ANDER ICONOGRAFISCH MATERIAAL

- 50** 'Kaart van de voornaamste oorlogsterreinen' door L.C. De Lang, uitgegeven door W. Zwagers uit Rotterdam. 1914. 1 stuk
- 51** 'Wat Duitsland hebben wil, zijne aanspraken zoals die door de leiders der Duitse gedachte zijn uitgedrukt', wereldkaart met aanduiding van de gebieden waarop Duitsland zijn oog had laten vallen, gedrukt bij Clowes & Sons in Londen. [1914?]. 1 stuk
- 52** Propaganda-affiche 'De ammunitieoorlog. Hoe Groot-Brittannië haar nijverheid mobiliseerde' met uitleg over de oorlogsindustrie, Roberts & Leete, Londen. [1916]. 1 stuk
- 53** Aanplakbrief met wenken tot beperking van brandgevaar uitgegeven door het bestuur van de Nederlandse Brandweervereniging. 1917. 1 stuk
- 54** Kalender met foto's van Britse politici en generaals. [1917]. 1 stuk
- 55** Propagandakrantje 'Groot-Brittannië's krachtinspanning na drie oorlogsjaren'. [1917]. 1 stuk
- 56** Uithangborden met slogans tegen de revolutie in Nederland. 1918. 12 stukken
- 57** Geïllustreerde affiche 'Steunt het wettig gezag voordat het te laat is' met tekening van [Jan?] Thomas. [1918]. 1 stuk
- 58** Paspoort van Gijsbert Mattijs van Os uit Poederyn voor een reis naar Duitsland en België. 1919-1920. 1 deel
- 59** Gekleurde kartonnen beeldnissen van Keizer Wilhelm II, generaal von Mackensen en generaal Paul von Beneckendorf und Hindenburg. z.d. 3 stukken
- 60** Gebruiksaanwijzing voor het uitpakken van de ransel (soldatenrugzak). z.d. 1 stuk

-
- 61** Blanco laissez-passer uitgegeven door het Ministerie van Buitenlandse Zaken. z.d. 1 stuk
- 62** Geïllustreerde affiche ' *Koren, het vaderland vraagt koren; spoedig en veel*' met tekening door Willy Snitter, gedrukt door drukkerij Senefelder in Amsterdam. z.d. 1 stuk
- 63** ' *Vestigingstelsels van Nederland, België, Frankrijk, West-Duitsland en Engeland bewerkt door E.H. Van den Akker, kapitein der infanterie*' , uitgegeven door J. Smulders & Co uit Den Haag (schaal 1: 2.000.000). z.d. 1 stuk
- 64** Onbruikbaar gemaakte blanco paspoorten. z.d. 4 stukken
- 65** Etui voor de bewaring van de broodkaarten aangeboden door G.J. Schutte, huisschilder en glazenmaker uit Gouda. z.d. 1 stuk
- 66** Etui van Duitse makelij voor de bewaring van de broodkaarten. z.d. 1 stuk
- 67** Pakje 'N.O.'-tabak met afbeelding van ' *Nederlands onzijdigheid*' van N.V.G & S. MAJOIE's sigaren en tabaksfabrieken uit Tilburg (met de originele tabak). z.d. 1 stuk
- 68** Vlaggenstokjes en staanders (zonder vlaggetjes). z.d. 1 stuk
- 69** Kaarsjes, de bijhorende gebruiksaanwijzing en één etui met spelden opgeborgen in een sigarenkistje. z.d. 1 stuk